

7. HET VANGEN VAN VOGELS MET KUNSTLICHT.

Over dit onderwerp is reeds meerdere malen geschreven in "Op het Vinkentouw". P. Houwen en J. Visser schreven, over de resultaten van vangen met licht, in respectievelijk O.H.V. 1964 deel 1 no. 4 en 1966 deel 1 no. 8.

Hun resultaten en die van C. Eyerman, in het natuurreservaat de Eilandspolder bij Groot-Schermer (N.H.), waren voor mij aanleiding om het op de reeds beschreven wijzen ook eens te proberen in het natuurreservaat het "Wormer- en Jisperveld", een ongeveer 2200 ha. groot (ca. 500 ha. water) grasland-gebied (gelegen tussen Wormerveer en Purmerend), broedden de laatste jaren 6-900 paren Meerkoeten.

Vooraf in de nazomer- (augustus en september) en voorjaars- (maart en april) maanden veroorzaken de hier in grote groepen, fouragerende Meerkoeten schade aan grasgewassen. Van agrarische zijde wordt veelvuldig aangedrongen op afschot. Omdat ik, als opzichter van dit reservaat, vind dat we nog onvoldoende weten van deze Meerkoeten probeer ik afschot steeds te verhinderen.

Het is voor mij belangrijk te weten of de schade veroorzakende Meerkoeten broedvogels van dit gebied zijn.

Een jarenlang voortdurend onderzoek kan ons misschien wat informeren in deze materie.

Omdat het s' nachts vangen met licht m.i. nog onvoldoende wordt uitgebuit, wil ik proberen U te activeren door de hieronder beschreven resultaten.

Wij (ik werk steeds met één of twee assistenten) begonnen op 16 april. De eerste vogel die we bijna vingen kwam op een ongelukkige wijze tussen de wal en de buitenboordmotor terecht en overleed. Ondanks mijn direct gedaalde humeur besloten we toch nog even door te gaan. We vingen toen nog 11 vogels, waaronder 1 Dodaars. Deze resultaten waren voor ons aanleiding om door te gaan. Er werden gevangen en geringd:

In april - 4 avonden

Waterhoen: 51 na 1e k.j.

Meerkoet : 25 na 1e k.j.

Fuut : 1 na 1e k.j.

Kapmeeuw : 2 na 1e k.j.

In mei - 3 avonden

8 na 1e k.j.

11 na 1e k.j. en 5 pulli

8 na 1e k.j.

3 na 1e k.j.

In juni - 4 avonden

Waterhoen; 7 na 1e k.j. en 1 pulli
Meerkoet : 29 na 1e k.j. en 11 pulli
Fuut : 4 na 1e k.j. en 2 pulli
Kapmeeuw : 19 pulli

In juli - 5 avonden

Waterhoen: 42 na 1e k.j., 33 1e k.j. en 50 pulli
Meerkoet : 30 na 1e k.j., 13 1e k.j. en 60 pulli
Fuut : 2 na 1e k.j., 1 pulli
Kapmeeuw : 20 pulli

In augustus - 8 avonden

Waterhoen: 43 na 1e k.j., 156 1e k.j., 27 pulli
Meerkoet : 71 na 1e k.j., 29 1e k.j., 19 pulli en 8 volgr.
Fuut : 2 na 1e k.j., 1 1e k.j., 4 pulli
Kapmeeuw : 3 pulli

In september - 1 avond

Waterhoen: 6 na 1e k.j. en 31 1e k.j.
Meerkoet : 1 1e k.j.
Kapmeeuw :

In oktober - 5 avonden

Waterhoen: 12 na 1e k.j., 51 1e k.j. en 5 volgr.
Meerkoet : 7 na 1e k.j., 3 1e k.j. en 3 volgr.
Kapmeeuw : 1 na 1e k.j.

Zes avonden zijn niet in voornoemde aantallen verwerkt. Op vier avonden werd slechts korte tijd gevangen omdat er snel dichte mist kwam opzetten, de lamp defect raakte of er niet te vangen viel vanwege volle maan. Op de twee andere avonden werden de gevangen vogels geringd door H. Fabritius. In totaal werden op deze 6 avonden 45 Waterhoentjes, 35 Meerkoeten, 3 Boerenzwaluwen en 1 Waterral geringd. Bovendien werden door mij dus van 16 april tot en met 29 oktober 1973 geringd:

515 Waterhoentjes, 325 Meerkoeten, 4 Waterrallen, 2 Roerdompen, 1 Blauwe Reiger, 25 Futen, 4 Dodaars, 2 Tureluurs, 49 Kapmeeuwen, 1 Zwarte Stern, 1 Slobeend, 1 Zomertaling, 1 Kuifeend en 12 Boerenzwaluwen.

Op 30 avonden werden 952 vogels gevangen. Op elke avond werd 3 à 4 uren gevangen. Dit betekend dat er gemiddeld 7,9 vogels per uur werden gevangen. Opvallend is het geringe aantal kleine zangvogels dat we tegenkwamen, terwijl deze hier toch ruimschoots aanwezig waren.

Wijze van vangen:

Gebruikt werd een donkergekleurde roeiboort met een kleine buitenboordmotor. Lichtbron: Halogeen-autolamp op 12 Volts-accu. De vogels werden met de hand gepakt. Enkele vogels, vooral meeuwen, Dodaars, Futen e.d. werden met een schepnet gevangen. Gevangen vogels werden ter plaatse geringd en losgelaten. Broedende vogels (vooral bij Meerkoeten mogelijk) werden zoveel mogelijk gemeden. Enkele legsels waarop per ongeluk broedende vogels werden gepakt, werden overigens niet verlaten! Futen werden alleen op de grote wateren, waar geen nest aanwezig was, gepakt. De Roerdompen, blijkbaar sterk vertrouwend op hun schutkleur, konden gemakkelijk worden gepakt. Verder werd elk risico ten aanzien van de vogels gemeden.

Invloed weersgesteldheid:

Rustig weer leverde de grootste vangsten op. De meeste vogels worden in de oeverbegroeiing gevangen. Wanneer de wind daar geheel of gedeeltelijk op staat verblijven er weinig vogels in. De vogels die er eventueel wel in verblijven, zijn dermate wakker dat ze meestal voortijdig buiten bereik zijn. Bij volle maan zijn de vangsten meestal gering. Mist maakt het onmogelijk om te vangen, de lichtbundel wordt door de ontelbare waterdruppeltjes gebroken. Regen verandert niets aan de vangsten, maar is uiteraard minder prettig voor de vanger.

Bovenstaande feiten werden overigens merendeels ook al door J. Visser gepubliceerd. Verder is het succesvol beoefenen van deze vangmethode merendeels een kwestie van ervaring, terwijl het ook van groot belang is dat de bestuurder van de boot en vanger goed op elkaar ingespeeld zijn.

Omdat door deze vangmethode enkele interessante vogelsoorten geringd kunnen worden, wil ik hem beslist aanbevelen! Ik ben steeds bereid geïnteresseerden nader te informeren.

Jan v/d Geld